

แนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

Best Practices of Higher Education Institutions for Integrity and
Transparency Assessment (ITA) in the Operations of Government Agencies

จักรกฤษณ์ พางาม¹ จักรกฤษณ์ โปณะทอง² และอรอุมา เจริญสุข³
Chakrkrishna Bhangam, Chakrit Ponathong and Orn-uma Charoensuk

Received: December 24, 2023

Revised: February 03, 2024

Accepted: February 14, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ 1) ด้านรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน 2) ด้านรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก และ 3) ด้านการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องของสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 5 แห่งที่มีแนวปฏิบัติที่ดี ผลการวิจัย พบว่า แนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษามีดังนี้ 1) ด้านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ประกอบด้วย (1) ควรมีการวิเคราะห์ผลการประเมิน (2) กำหนดแนวทางการพัฒนาในประเด็น บุคลากรมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคลเป็นธรรม การกำหนดแนวปฏิบัติการใช้ทรัพย์สินที่ชัดเจน การดำเนินการทางวินัยกับผู้ทุจริตหรือประพฤติมิชอบ การสื่อสารภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ และกิจกรรม/โครงการส่งเสริม (3) การทบทวนนโยบาย/มาตรการอย่างต่อเนื่อง และ (4) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ 2) ด้านการรับรู้

¹⁻³ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; Srinakharinwirot University

Corresponding author, e-mail: chakrkrishna.bhangam@g.swu.ac.th, Tel. +66 (0) 8399 6033

ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ประกอบด้วย (1) ควรมีการวิเคราะห์ผลการประเมิน (2) กำหนดแนวทางการพัฒนาในประเด็น การเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานและการให้บริการ การมีส่วนร่วมจากผู้รับบริการ การนำเทคโนโลยีมาใช้ การมีระบบติดตามการบริการ การประเมินความพึงพอใจ การสื่อสารกับผู้รับบริการที่มีประสิทธิภาพ และกิจกรรม/โครงการส่งเสริม (3) การทบทวนนโยบาย/มาตรการอย่างต่อเนื่อง และ (4) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และ 3) ด้านการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ ประกอบด้วย (1) ควรมีการวิเคราะห์ผลการประเมิน (2) กำหนดแนวทางการพัฒนาในประเด็น การกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน การทำความเข้าใจกับหลักเกณฑ์ การชี้แจงผู้รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลจากผู้รับผิดชอบ การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ และกิจกรรม/โครงการส่งเสริม (3) การทบทวนนโยบาย/มาตรการอย่างต่อเนื่อง และ (4) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติที่ดี, สถาบันอุดมศึกษา, การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

Abstract

This research article aimed to study the best practices of higher education institutions for assessing integrity and transparency in the operations of government agencies, namely 1) the perception of internal stakeholder aspect; 2) the perception of external stakeholder aspect; and 3) the disclosure of public information aspect. The research instrument was a semi-structured interview form by collecting data through in-depth interviews with executives and related personnel of 5 higher education institutions with the best practices. The research results found that the best practices of higher education institutions were as follows: 1) in terms of the perception of internal stakeholder, it consisted of (1) there should be an analysis of the evaluation results, (2) there should be determining development guidelines in the issues of personnel having a sense of duty, budget participation, fair personnel management, setting clear guidelines for the use of assets, taking disciplinary action against corrupt or misconducting individuals, effective internal communication, and promotional activities/projects, (3) there should be reviewing policies/measures

continuously, and (4) executives must give importance; 2) in the aspect of the perception of external stakeholder, it consisted of (1) there should be an analysis of the evaluation results, (2) development guidelines should be set in the following areas: dissemination of operational and service information, participation from service recipients, use of technology, having a service tracking system, assessing satisfaction, effective communication with service recipients, and promotional activities/projects, (3) continuous review of policies/measures, and (4) executives must give importance; and 3) public information disclosure aspect included (1) there should be an analysis of the evaluation results, (2) development guidelines should be set in the following areas: clear assignment of responsible persons, understanding of criteria, explaining responsible persons, collecting information from responsible persons, use of information technology systems, supporting information infrastructure, and promotional activities/projects, (3) continuous review of policies/measures, and (4) executives must give importance.

Keywords: Best Practice, Higher Education Institutions, Integrity and Transparency Assessment (ITA) in the Operations of Government Agencies

บทนำ

องค์กรความโปร่งใสนานาชาติ หรือ Transparency International ได้เปิดเผยผลการจัดอันดับการรับรู้การทุจริตในระดับนานาชาติ (Corruption Perceptions Index) หรือค่า CPI ประจำปี ค.ศ. 2022 หรือปี พ.ศ. 2565 พบว่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยได้ 36 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนนจัดอยู่ในอันดับที่ 101 ของโลก และอยู่ในอันดับที่ 4 ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด คือ ประเทศสิงคโปร์ได้ 83 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 4 ของโลก (สำนักงาน ป.ป.ช., 2566) และหากพิจารณาจากค่า CPI ย้อนหลังเป็นระยะเวลา 5 ปีจะพบว่า ประเทศไทยมีคะแนนไม่เกิน 36 คะแนน ติดต่อกันมากกว่า 5 ปีจนถึงปัจจุบันหรือ ปี พ.ศ. 2565 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงมีประเด็นที่ต้องพัฒนาในด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และการต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงมีความพยายามที่จะพัฒนาในเรื่องดังกล่าวจึงทำให้เกิดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 - 2580) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการและปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล ซึ่งเป้าประสงค์ตามแผนแม่บทฉบับดังกล่าวมุ่งในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต หรือค่า CPI ให้สูงกว่า 50 คะแนนจึงทำให้เกิดแนวทางการยกระดับคะแนนดังกล่าวผ่านเครื่องมือที่เรียกว่า “การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA)” หรือการประเมิน ITA ซึ่งถือเป็นการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสระดับชาติมีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ ถือเป็นการประเมินที่ครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ โดยคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2561 ได้มีมติเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐโดยใช้แนวทางและเครื่องมือการประเมินตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ถือเป็นเครื่องมือที่มีการประเมินหรือวัดระดับคุณธรรม ความโปร่งใส และธรรมาภิบาลที่เป็นรูปธรรมและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561-2580) ฉบับดังกล่าวกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมินจะต้องมีค่าคะแนนการประเมิน ITA 85 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด หรือจำนวน 6,643 แห่งจากจำนวนทั้งหมด 8,303 แห่ง (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

จากผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561-2580) ในปี พ.ศ. 2565 พบว่ามีหน่วยงานภาครัฐผ่านค่าเป้าหมายจำนวนร้อยละ 70.52 ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ซึ่งหมายความว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 หน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ หากพิจารณาผลการดำเนินงาน 5 ปีย้อนหลังจะพบว่า ปี พ.ศ. 2561 ผ่านค่าเป้าหมายจำนวนร้อยละ 7.29 ปี พ.ศ. 2562 ผ่านค่าเป้าหมายจำนวนร้อยละ 11.69 ปี พ.ศ. 2563 ผ่านค่าเป้าหมายจำนวนร้อยละ 13.19 และปี พ.ศ. 2564 ผ่านค่าเป้าหมายจำนวนร้อยละ 49.95

กล่าวคือจากที่ได้กำหนดเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561-2580) ในระยะ 5 ปีแรกตั้งแต่ปี 2561 จนถึง พ.ศ. 2565 ยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทได้

หากพิจารณาตามประเภทหน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมิน ITA ในปัจจุบันทั้งหมด 17 ประเภท ได้แก่ 1) องค์กรอิสระ 2) องค์การศาล 3) องค์การอัยการ 4) หน่วยงานในสังกัดรัฐสภา 5) กรมหรือเทียบเท่า 6) องค์การมหาชน 7) รัฐวิสาหกิจ 8) หน่วยงานของรัฐอื่น ๆ 9) กองทุน 10) สถาบันอุดมศึกษา 11) จังหวัด 12) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 13) เทศบาลนคร 14) เทศบาลเมือง 15) เทศบาลตำบล 16) องค์การบริหารส่วนตำบล และ 17) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะพบว่า มีหน่วยงานภาครัฐจำนวน 7 ประเภทที่ยังไม่ผ่านค่าเป้าหมายตามแผนแม่บท ได้แก่ 1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2) องค์การบริหารส่วนตำบล 3) เทศบาลตำบล 4) เทศบาลเมือง 5) เทศบาลนคร 6) กองทุน และ 7) สถาบันอุดมศึกษา (สำนักงาน ป.ป.ช., 2565) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังมีหน่วยงานภาครัฐจำนวนหนึ่งที่ยังไม่ผ่านค่าเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ 29.48 ซึ่งที่มีความจำเป็นจะต้องพัฒนาในเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งหน่วยงานภาครัฐในจำนวน 7 ประเภทที่ไม่ผ่านค่าเป้าหมายตามแผนแม่บทดังกล่าว หากพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีสถาบันอุดมศึกษาที่เข้ารับการประเมินจำนวน 86 แห่ง ผ่านเกณฑ์การประเมิน 66 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 76.74 ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 20 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.26 ซึ่งยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 (สำนักงาน ป.ป.ช., 2565)

จากรายงานสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งชี้ให้เห็นว่ายังต้องพัฒนาในเรื่องดังกล่าว โดยสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในระบบอุดมศึกษาตามแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) พบว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาธรรมาภิบาล เช่น การบริหารงานที่ยังไม่เป็นไปตามหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในหลายด้าน ๆ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และปัญหาในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งในมิติด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามของอุดมศึกษาในอนาคต และพบว่า การอุดมศึกษาของไทยมีจุดอ่อนที่สำคัญ คือ ดิดยึดอยู่กับการสนับสนุน ปกป้อง และคุ้มครองจากภาครัฐจนทำให้การพัฒนาประสิทธิภาพเชิงบริหารเป็นไปอย่างล่าช้า ยังปรับตัวให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างล่าช้าไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และยังคงเผชิญปัญหาธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการตนเอง และส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน

การวิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) ประกอบกับแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570) ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการจัดระบบอุดมศึกษาใหม่ (Higher Education Transformation) ที่มุ่งเน้นการจัดระบบอุดมศึกษาใหม่ต้องเร่งปรับเปลี่ยนและปฏิรูปข้อจำกัดอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของอุดมศึกษาอย่างเร่งด่วน โดยมุ่งเน้นปรับการบริหารจัดการในสถาบันอุดมศึกษาให้ยึดมั่นตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลข้อเท็จจริง ที่มีความโปร่งใส อันเป็นฐานการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบัน ควบคู่ไปกับการสร้างความมั่นคงทางการเงินในระบบอุดมศึกษาให้ใช้จ่ายงบประมาณที่ภาครัฐสนับสนุนอย่างคุ้มค่า คุ้มค่า และมีประโยชน์สูงสุด โดยมุ่งเน้นการตอบสนองผ่านอุปสงค์ (Demand Side Financing) (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565)

หากพิจารณาตามกฎหมายจะพบว่าสถาบันอุดมศึกษาและบุคลากรจำเป็นจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลตามมาตรา 19 ถึงมาตรา 22 (ส่วนที่ 6 หลักธรรมาภิบาล) แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 โดยจะต้องมีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการป้องกันและขจัดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการทุจริตและประพฤติมิชอบ และจะต้องมีประมวลจริยธรรมของบุคลากรทุกระดับซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และแนวทางการรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

จากความเป็นมา ความสำคัญ ประเด็นที่จะต้องพัฒนา สภาพการณ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ได้อธิบายในข้างต้นชี้ให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นแหล่งในการบ่มเพาะสรรพวิชาชั้นสูงเป็นแหล่งในการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงจำเป็นจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการดำเนินงานและการบริหารจัดการที่มีหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีความยั่งยืนและเป็นกำลังหลักในการพัฒนาคนตลอดจนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศ จึงเป็นที่มาของการวิจัยนี้ที่มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาโดยการวิจัยเพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินงานเรื่องดังกล่าวเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีแนวทางในการยกระดับคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment) ให้สูงขึ้นและบรรลุตามเป้าหมายตามแผนแม่บทบูรณาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เป้าหมายการพัฒนาด้านธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐด้านรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาภายนอกสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐด้านรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐด้านการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐตามเกณฑ์การประเมินจำนวนสามด้าน ได้แก่ 1) ด้านรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน 2) ด้านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก และ 3) ด้านการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant interviews) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน และบุคลากร จำนวน 1 คน ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานด้านคุณธรรม ความโปร่งใส ธรรมภิบาลหรือจริยธรรมของสถาบันอุดมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีจำนวน 5 แห่ง รวมทั้งสิ้น 10 คน ซึ่งถือเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง และสถาบันอุดมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีผู้วิจัยพิจารณาเลือกจากสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 5 แห่งจากจำนวน 10 แห่ง ที่มีผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คะแนนสูงที่สุด

เมื่อเก็บข้อมูลครบถ้วนแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วรายงานผลการวิจัยเป็นแบบพรรณนา โดยโครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรองโครงการวิจัย SWUEC-662040

สรุปผลการวิจัย

แนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) มีดังต่อไปนี้

แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการเข้ารับการประเมินในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสูงสุดหรืออธิการบดี ตลอดจนคณะผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และบุคลากรทุกคนจะต้องให้ความสำคัญ เอาใจจริงเอาใจใส่ในการพัฒนาด้านคุณธรรมและความโปร่งใส เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากร ต้องให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดของสถาบันอุดมศึกษา และอาจนำผลการประเมินไปกำหนดเป็นตัวชี้วัดในการปฏิบัติงานหรือการประเมินผลการดำเนินงานทั้งในระดับองค์กรหรือระดับบุคคลเพื่อแสดงถึงการให้ความสำคัญโดยแนวปฏิบัติที่ดีทั้งสามด้านตามเกณฑ์การประเมินมีดังนี้

1. แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการดำเนินงานด้านรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) พบว่า

1.1 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการวิเคราะห์ข้อควรปรับปรุงและพัฒนาจากผลการประเมินของปีที่ผ่านมา

1.2 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการนำผลการวิเคราะห์มากำหนดแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงโดยมุ่งเน้นการพัฒนาประเด็นซึ่งประกอบด้วย

1.2.1 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน/การให้บริการที่มุ่งผลสำเร็จของงาน เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

1.2.2 สถาบันอุดมศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณตลอดกระบวนการ

1.2.3 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการพัฒนาแนวทางการให้ผู้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ มีการมอบหมายงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานและสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการให้คุณหรือให้โทษที่มีความเป็นธรรม

1.2.4 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์สำหรับการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น และการสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรไม่นำทรัพย์สินไปใช้เรื่องส่วนตัว

1.2.5 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการดำเนินการด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ วินัยบุคลากรโดยมีบทลงโทษสำหรับผู้ทุจริตหรือประพฤติมิชอบอย่างเด็ดขาด

1.2.6 สถาบันอุดมศึกษาควรมีกระบวนการสื่อสารภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

1.2.7 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรภายในเป็นลักษณะกิจกรรมหรือโครงการในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

1.3 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการทบทวนนโยบาย/มาตรการ ผลการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.4 ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญและกำกับติดตามการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

2. แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการดำเนินงานด้านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) พบว่า

2.1 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการวิเคราะห์ข้อควรปรับปรุงและพัฒนาจากผลการประเมินของปีที่ผ่านมา

2.2 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการนำผลการวิเคราะห์มากำหนดแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงโดยมุ่งเน้นการพัฒนาประเด็นซึ่งประกอบด้วย

2.2.1 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการเผยแพร่ข้อมูลการให้บริการ/การดำเนินงาน ตลอดจนข้อมูลที่สาธารณะชนควรรับรู้รับทราบผ่านช่องทางที่หลากหลายและเป็นที่ยอมรับ โดยข้อมูลจะต้องเข้าถึงได้ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

2.2.2 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เช่น นักศึกษา ผู้รับบริการ หรือผู้มาติดต่อ

2.2.3 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน มีช่องทางการติชม หรือร้องเรียนบริการ หรือร้องเรียนทุจริต และมีช่องทางการติดต่อสื่อสาร เช่น Facebook, Line, Chatbot หรือสื่อโซเชียลมีเดียที่เป็นที่ยอมรับ

2.2.4 สถาบันอุดมศึกษาควรมีระบบติดตามความคืบหน้าในการรับบริการ หรือติดตามแบบเรียลไทม์ได้ และมีเจ้าหน้าที่ตอบข้อซักถามหรือกังวลสงสัยอย่างชัดเจน

2.2.5 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น

2.2.6 สถาบันอุดมศึกษาควรมีกระบวนการสื่อสารกับผู้รับบริการที่มีประสิทธิภาพ

2.2.7 สถาบันอุดมศึกษาควรมีกิจกรรมหรือโครงการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกอย่างต่อเนื่อง

2.3 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการทบทวนนโยบาย/มาตรการ ผลการดำเนินงาน ตลอดจนนำข้อเสนอแนะหรือผลการประเมินความพึงพอใจมาพัฒนาการให้บริการให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.4 ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญและกำกับติดตามการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

3. แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการดำเนินงานด้านการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) พบว่า

3.1 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการวิเคราะห์ข้อควรปรับปรุงและพัฒนาจากผลการประเมินของปีที่ผ่านมา

3.2 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการนำผลการวิเคราะห์มากำหนดแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงโดยมุ่งเน้นการพัฒนาประเด็นซึ่งประกอบด้วย

3.2.1 สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในการรวบรวมข้อมูลสาธารณะเพื่อเผยแพร่ เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน หรือมอบหมายหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพื่อเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ

3.2.2 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการทำความเข้าใจกับหลักเกณฑ์และวิธีการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะตามเกณฑ์การประเมินฉบับล่าสุด

3.2.3 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการชี้แจงหน่วยงานผู้รับผิดชอบเพื่อจัดทำและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันสอดคล้องตามเกณฑ์การประเมิน

3.2.4 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบเพื่อมาเผยแพร่ต่อสาธารณะทางเว็บไซต์ที่เป็นทางการของสถาบัน โดยข้อมูลจะต้องทันเวลา และทันรอบการรายงาน

3.2.5 สถาบันอุดมศึกษาจะต้องนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการรายงานผลที่เป็นปัจจุบันและทันเวลา

3.2.6 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลข้อมูล เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ระบบสารสนเทศที่มีความเสถียรภาพมั่นคงและปลอดภัย ตลอดจนระบบจัดเก็บข้อมูลที่เพียงพอทั้งการจัดเก็บแบบฮาร์ดแวร์หรือแบบคลาวด์ และเจ้าหน้าที่ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอ

3.3 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการทบทวนนโยบาย/มาตรการ ตลอดจนผลการดำเนินงานด้านการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3.4 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและกำกับติดตามการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐด้านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผลการประเมิน กำหนดแนวทางการพัฒนาในประเด็น บุคลากรมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของบุคลากรด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคลเป็นธรรม การกำหนดแนวปฏิบัติการใช้ทรัพย์สินที่ชัดเจน การดำเนินการทางวินัยกับผู้ทุจริตหรือประพฤติมิชอบอย่างเด็ดขาด การสื่อสารภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ และกิจกรรม/โครงการส่งเสริม การทบทวนนโยบาย/มาตรการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารให้ความสำคัญ ทั้งนี้ เพราะประเด็นการพัฒนาด้านจิตสำนึกของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสำเร็จของงาน เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาด้านคุณธรรมและความโปร่งใสซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาในระดับบุคคลก่อนจึงจะส่งผลในภาพกว้างหรือในระดับองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร (2559) ที่ได้อธิบายว่าหน่วยงานภาครัฐหรือส่วนราชการยังจำเป็นต้องพัฒนาข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่ยังเห็นประโยชน์ส่วนตนประโยชน์ส่วนตนประโยชน์ส่วนรวม

2. แนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐด้านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผลการประเมิน กำหนดแนวทางการพัฒนาในประเด็น การเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงาน และการให้บริการ การมีส่วนร่วมจากผู้รับบริการการนำเทคโนโลยีมาใช้ การมีระบบติดตามการบริการ การประเมินความพึงพอใจการรับบริการ การสื่อสารกับผู้รับบริการที่มีประสิทธิภาพ และ

กิจกรรม/โครงการส่งเสริม การทบทวนนโยบาย/มาตรการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารให้ความสำคัญ ทั้งนี้ เพราะประเด็นการพัฒนาด้านการเข้าถึงข้อมูลการให้บริการ/การดำเนินงาน การมีส่วนร่วมจากผู้รับบริการ การนำเทคโนโลยีมาใช้ การรับฟังความคิดเห็นหรือการประเมินความพึงพอใจถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาด้านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีระพงศ์ มลิวัลย์ (2565) กล่าวว่า การพัฒนาด้านการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกจำเป็นต้องพัฒนาด้านการเผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานในเรื่องต่าง ๆ ต่อสาธารณชนผ่านช่องทางที่หลากหลายสามารถเข้าถึงได้ง่ายและไม่ซับซ้อน ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และกระบวนการทำงานของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น มีกระบวนการเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการด้วย

3. แนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐด้านการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ ประกอบด้วย การกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน การทำความเข้าใจกับหลักเกณฑ์ การชี้แจงหน่วยงานผู้รับผิดชอบ รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบ การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ และกิจกรรม/โครงการส่งเสริม การทบทวนนโยบาย/มาตรการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารให้ความสำคัญ ทั้งนี้ เพราะการดำเนินการหรือการขับเคลื่อนใด ๆ ที่มีประสิทธิภาพสำหรับองค์กรจำเป็นจะต้องมีการกำหนดแผนหรือแนวทางการดำเนิน การดำเนินการ การสรุปรายงานผล และการปรับปรุงและพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิดวงจรการควบคุมคุณภาพหรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) (ณัฐธัมพ์พัชร อ่อนตาม, 2562) เป็นกระบวนการที่ใช้ปรับปรุงการทำงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐด้านการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบตั้งแต่การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การวางแผนงานดำเนินงาน การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ การทบทวนผลการดำเนินงานซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดวงจรการควบคุมคุณภาพ

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยสามารถสรุปและนำเสนอองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวแนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวปฏิบัติที่ดีของสถาบันอุดมศึกษาสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA)

จากการสรุปและนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ข้างต้นพบว่าในปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดหรือหน่วยงานใดมีข้อมูลที่มีความเหมือนแนวปฏิบัติดังกล่าวโดยมีวิธีการดำเนินการตลอดกระบวนการ ตั้งแต่การวางแผน วิธิดำเนินการ การแนวทางของกิจกรรมหรือโครงการที่ต้องดำเนินการ ตลอดจนการทบทวน วิเคราะห์ และสรุปผล ซึ่งเป็นบริบทเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและในกำกับของรัฐ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงาน ป.ป.ช. ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินให้มีความเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานภาครัฐแต่ละประเภทยิ่งขึ้น เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน เช่น พันธกิจ ระบบการดำเนินงาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2. หน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษา เช่น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรผลักดันให้การพัฒนาด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของสถาบันอุดมศึกษาเป็นวาระที่สำคัญและสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยจะต้องอยู่ในเกณฑ์ผ่าน

3. เสนอให้สถาบันอุดมศึกษานำการพัฒนาด้านคุณธรรมและความโปร่งใสไปกำหนดเป็นนโยบายที่สำคัญที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สถาบันอุดมศึกษาที่มีผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐไม่อยู่ในเกณฑ์ผ่านควรนำแนวปฏิบัติที่ดีจากผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างเร่งด่วนเพื่อยกระดับให้มีผลคะแนนสูงขึ้น

2. หากสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานใดจะนำข้อมูลผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมดโดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐทุกแห่งเนื่องจากการวิจัยบนพื้นฐานและบริบทของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและในกำกับของรัฐ

3. สำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยการอ้างอิงเชิงวิชาการผู้วิจัยยินดีเป็นอย่างยิ่งเพียงอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลให้ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561-2580)*. เข้าถึงได้จาก <https://nacc.go.th/categorydetail/2020091618461168/20220627144705?>

ณัฐธัมพัชร อ่อนตาม. (2562). เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle) PDCA (Deming Cycle) Management Techniques. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(3), 39-46.

- ธีระพงศ์ มลิวัลย์. (2565). การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกกรณีศึกษาสถาบันการเงินของรัฐ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 12(3), 197-210.
- พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า 54-78.
- พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562. (2562, 16 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 50 ก, หน้า 1-10.
- สำนักงาน ป.ป.ช. (2566). *ป.ป.ช. เผยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติประกาศผลดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ประจำปี 2565 ประเทศไทย ได้ 36 คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ 101 ของโลก*. เข้าถึงได้จาก <https://www.nacc.go.th/categorydetail /2018083118464105/20230131152920>
- สำนักงาน ป.ป.ช.. (2565). *รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (ITA Report 2022)*. เข้าถึงได้จาก <https://itas.nacc.go.th/home/detailnews/2983>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)*. (อัดสำเนา)
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570)*. (อัดสำเนา)
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. (2559). *Academic Focus การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการเนิงานของหน่วยงานภาครัฐ*. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

